



21.6.2022

VN/13472/2022

VN/13472/2022-VM-1

Työryhmä tietojenvaihdon parantamiseksi kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa

Asettaminen Valtiovarainministeriö asettaa työryhmän tietojenvaihdon parantamiseksi kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa.

Toimikausi 1.8.2022–30.4.2023

Tausta Valtiovarainministeriö julkaisi 1.4.2022 selvityksen¹ tietojenvaihdon parantamisesta kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa. Tarkoituksena oli selvittää tietojenvaihtoon liittyviä esteitä ja mahdollisia kehittämistarpeita. Tarve selvityksen tekemiseen nousi kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen viranomaisyhteistyöryhmässä. Tietojenvaihdon parantamisen tavoite on myös mainittu Sanna Marinin hallitusohjelman kirjauksessa sekä Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmassa vuosille 2020–2023.

Tietojenvaihtoselvityksessä tuodaan esiin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitettujen viranomaisten, ilmoitusvelvollisten sekä kansallisten työryhmien tietojenvaihdon ongelmakohtia. Selvitystyön lähteinä on käytetty kansallisten viranomaisten ja ilmoitusvelvollisten haastatteluja sekä voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Tietojenvaihtoselvityksessä kuvataan tietojenvaihtoa viranomaisten välillä, viranomaisten ja ilmoitusvelvollisten välillä, ilmoitusvelvollisen kesken sekä ilmoitusvelvollisten sisällä. Selvityksen kattama tietojenvaihto rajattiin kansalliseen tietojenvaihtoon. Selvitys tuo esiin useita kehittämistarpeita, jotka voidaan karkeasti jakaa kolmeen eri kategoriaan: lainsäädännölliset muutostarpeet, tietojenvaihdon kehittämisen käytännön muutostarpeet (kuten viranomaisohjeistus) sekä viranomaisten ja ilmoitusvelvollisten välisen (nk. Public-Private Partnership) yhteistyön kehittäminen.

¹ Selvitys tietojenvaihdon parantamisesta kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa, jäljempänä *tietojenvaihtoselvitys*. Julkaistu 1.4.2022 osoitteessa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163966>, (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:18).

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on valmistella toimintasuunnitelma tietojenvaihdon parantamiseksi kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa. Toimintasuunnitelma sisältää:

- tietojenvaihtoselvityksen tuloksien ja ehdotuksien pohjalta valitut toimenpiteet tietojenvaihdon tehostamiseksi;
- toimenpiteiden täytäntöönpanosta vastaavat kansalliset tahot ja
- kansallisen turvallisuuden vaatimukset.

Työryhmän tehtävänä on myös valmistella hallituksen esitys toimintasuunnitelmassa esitettyjen lainmuutostarpeiden edistämiseksi.

Työryhmän on työssään otettava huomioon erityisesti seuraavat tavoitteet:

- 1) Hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan parannetaan tiedonvaihtoa ja tehostetaan valvontaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi.
- 2) Suomen lainsäädäntö mahdollistaa tehokkaan tietojenvaihdon viranomaisten kesken, viranomaisten ja yksityisen sektorin kesken sekä yksityisen sektorin sisällä.
- 3) Tietojenvaihtoa koskeva lainsäädäntö sovitetaan yhteen tietosuojasääntelyn sekä kilpailua koskevan sääntelyn kanssa.

Päällekkäisen sääntelyn ehkäisemiseksi lainmuutostarpeiden osalta on otettava huomioon Euroopan komission heinäkuussa 2021 julkaisemat lainsäädäntöehdotukset, joilla uudistetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevaa EU-lainsäädäntöä.

Työryhmän tulee työssään erityisesti arvioida:

- I. Tietojenvaihtoselvityksessä havaittujen tietojenvaihdon kehittämisen käytännön muutostarpeiden toteuttamiskelpoisuus.
- II. Tietojenvaihtoselvityksessä havaittujen lainmuutostarpeiden toteuttamiskelpoisuus huomioiden tietosuojasääntelyn ja kilpailuoikeuden rajoitteet sekä EU-tasoinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskeva sääntely. Lainmuutostarpeet kohdistuvat muun muassa seuraaviin lakeihin:
 - a. Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017)
 - b. Laki Finanssivalvonnasta (878/2008)
 - c. Laki verotusmenettelystä (1558/1995)
 - d. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta (1346/1999)
 - e. Laki rahanpesun selvittelykeskuksesta (445/2017)
 - f. Poliisilaki (872/2011)
 - g. Laki Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta (432/2021)
 - h. Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä (571/2019)
 - i. Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010)
 - j. Ulosottoakaari (705/2007)

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja	Finanssineuvos, yksikön päällikkö, Jaana Vehmaskoski, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen yksikkö, rahoitusmarkkinaosasto, valtiovarainministeriö
Vastuuvalmistelija/ Esittelijä	Hallitussihteeri Ami Kähäri, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen yksikkö, rahoitusmarkkinaosasto, valtiovarainministeriö
Jäsenet	<p>Lainsäädäntöneuvos Maarit Pihkala, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen yksikkö, rahoitusmarkkinaosasto, valtiovarainministeriö</p> <p>Hallitusneuvos Ismo Mäenpää, tulliyksikkö, vero-osasto, valtiovarainministeriö</p> <p>Erityisasiantuntija Veera Kaski-Ekstén, henkilöverotusyksikkö, vero-osasto, valtiovarainministeriö</p> <p>Erityisasiantuntija Mika Junninen, oikeusministeriö</p> <p>Poliisitarkastaja Sami Nevalainen, sisäministeriö</p> <p>Johtava asiantuntija Nadine Hellberg-Lindqvist, työ- ja elinkeinoministeriö</p> <p>Riskiasiantuntija, lakimies Viivi Jantunen (varajäsen lakimies Marjaana Hassinen), Finanssivalvonta</p> <p>Ylitarkastaja Asta Mykkänen (varajäsen ylitarkastaja Raisa Badiali), Etelä-Suomen aluehallintovirasto</p> <p>Tulliylitarkastaja Camilla Söderman-Kylänpää, Tulli</p> <p>Ylitarkastaja Salla Autio (varajäsen ylitarkastaja Jarkko Mäki), Verohallinto</p> <p>Apulaisjohtaja Marko Niemelä, Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö</p> <p>Poliisitarkastaja Jari Yli-Pelkonen, Poliisihallitus</p> <p>Ylitarkastaja Milka Tornberg-Nyman (varajäsen ylitarkastaja Sari Ikkala), Poliisihallitus, Arpajaishallinto</p> <p>Ylitarkastaja Lotta Järvinen (varajäsen rikostarkastaja Jaakko Christensen), Keskusrikospoliisi</p> <p>Ylitarkastaja Matti Köngäs (varajäsen tutkija Saara Rundgren), Suojelupoliisi</p> <p>Ylitarkastaja Eveliina Ervasti (varajäsen ylitarkastaja Heikki Partanen), Tietosuojavaltuutetun toimisto</p> <p>Hallintovouti Emmi Salo, Ulosottolaitos</p> <p>Kilpailuasiainneuvos Mika Hermas, kilpailu- ja kuluttajavirasto</p> <p>Lakimies Sami Sihvonen (varajäsen erityisasiantuntija Maria Koivusalo), Patentti- ja rekisterihallitus</p> <p>Johtava asiantuntija Mika Linna, Finanssiala ry</p> <p>Tarkastusjuristi Kristiina Sare (varajäsen pääsihteeri Niko Jakobsson), Suomen Asianajajaliitto</p> <p>Nordea Country AML Responsible Finland Anu Torkkeli, Nordea</p> <p>Yksikönpäällikkö Riitta Alakiuttu (varajäsen yksikönpäällikkö Tomi Immonen), OP</p>

Sihteeri Suunnittelija, Liisa Uusmaa, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen yksikkö, rahoitusmarkkinaosasto, valtiovarainministeriö

Organisointi Jäsenorganisaatiot sitoutuvat työryhmän työskentelyyn asettamispäätöksessä ilmoitetun työryhmän toimikauden päättymiseen saakka. Lisäksi jäsenorganisaatiot sitoutuvat toteuttamaan toimintasuunnitelmaan kirjatut toimenpiteet myös työryhmän toimikauden päättymisen jälkeen. Osa toimenpiteistä on luonteeltaan jatkuvia.

Työryhmä kokoontuu tarpeen mukaan puheenjohtajan koolle kutsumana, ja lisäksi asioita on mahdollista käsitellä kirjallisessa menettelyssä.

Työryhmä voi lisäksi kuulla muita asiantuntijoita sekä asettaa valmisteluryhmiä. Tarvittaessa työryhmän keskustelut voidaan rajata käytäväksi ainoastaan työryhmään kuuluvien viranomaisten kesken.

Kukin organisaatio maksaa itse asiantuntijoidensa matka- ym. kulut.

Valtiovarainministeri

Annika Saarikko

Osastopäällikkö

Pauli Kariniemi

Jakelu Valtiovarainministeriö
Sisäministeriö
Oikeusministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Keskusrikospoliisi
Suojelupoliisi
Poliisihallitus
Poliisihallitus, Arpajaishallinto
Finanssivalvonta
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Tulli
Verohallinto

Ulosottolaitos
Patentti- ja rekisterihallitus
Suomen Asianajajaliitto
Finanssiala ry
Nordea
OP
Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Tiedoksi